

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
**ЗАВОД ЗА
ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ЗРЕЊАНИН**
ЗДРАВЉЕ ЗА СВЕ

📍 Др Емила Гаврила 15, 23000 Зрењанин 📞 Директор: 023/564-458; Централa: 023/566-345; Телефакс: 023/560-156 ✉ kabinet_direktora@zastitazdravlja.rs
Матични број: 08169454; Подрачун: 840-358661-69; 840-358667-51; ПИБ: 100655222

Број:

Дана:

Predmet: Odgovor povodom pisanja portala VOICE: “Zrenjanin pored Bora godinama najzagađeniji sumpor dioksidom i čađi” sa podnaslovom “Poražavajuća činjenica: ne radi se monitoring kvaliteta vazduha”

Monitoring kvaliteta vazduha u Zrenjaninu se vrši kontinuirano. Zavod za javno zdravlje Zrenjanin na osnovu Ugovora o kontroli sa gradskom upravom Grada Zrenjanina kontroliše koncentracije sumpordioksida i azot dioksida tokom cele godine (svaki dan), koncentracije čađi u ambijentalnom vazduhu 6 meseci u toku godine, sadržaj suspendovanih čestica PM₁₀ 8 nedelja (56 dana) u godini, i koncentracije arsena, kadmijuma, nikla i olova u suspendovanim česticama.

Navedena ispitivanja vrše se na tri merna mesta, dva u Zrenjaninu i jednom u Elemiru. Od pomenuta tri, na dva merna mesta vrši se određivanje koncentracije specifičnih zagađujućih materija: benzena, toluena i ksilena. Na jednom mernom mestu (Bul. V. Vlahovića) vrši se određivanje koncentracije ugljen monoksida, policikličnih aromatičnih ugljovodonika (PAH) u suspendovanim česticama, PM₁₀, ukupno 56 dana. Na mernom mestu Trg Dositeja Obradovića, kao indikativna merenja vrše se određivanja koncentracije amonijaka, vodonik sulfida i akroleina, 56 dana u godini.

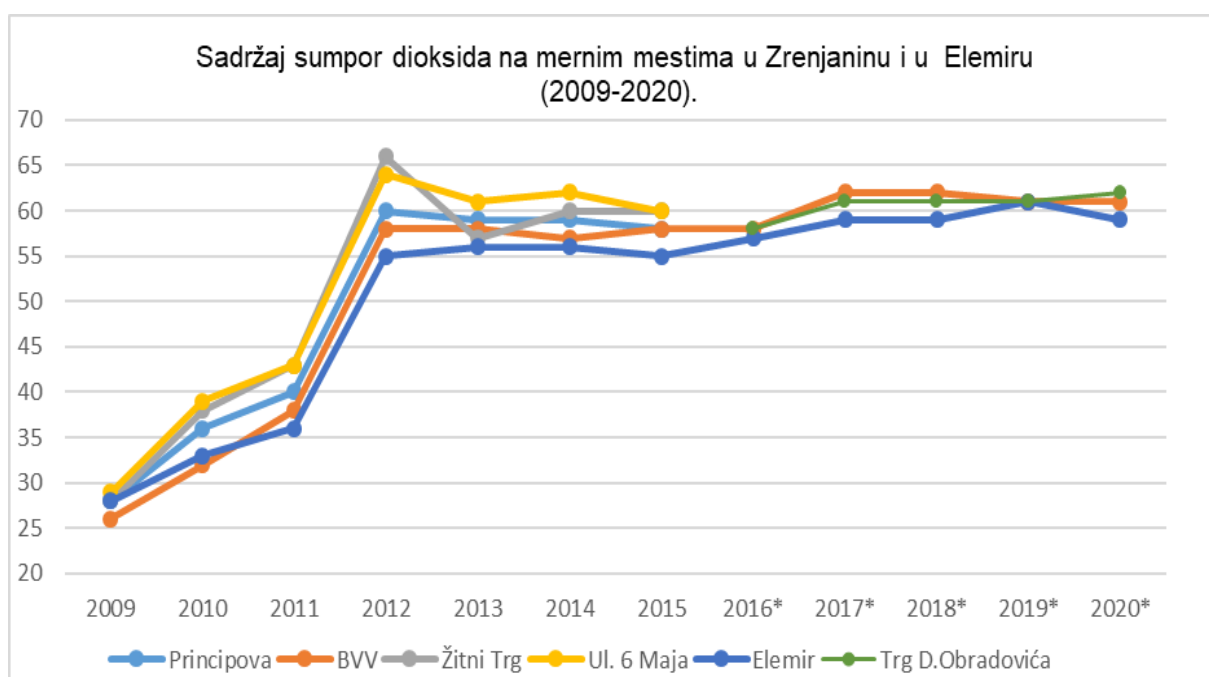
Ova ispitivanja definisana Ugovorom vrše se na osnovu Programa kontrole kvaliteta vazduha, koji odobrava Ministarstvo za zaštitu životne sredine na predlog Gradske uprave Grada Zrenjanina i čine deo ispitivanja u okviru lokalnih mreža koje se uspostavljaju kao dopunske. Rezultati analiza dostupni su na linku <http://www.zrenjanin.rs/sr/e-uprava/zastita-zivotne-sredine/monitoring-zivotne-sredine>.

Osim lokalnih mreža, ispitivanja se vrše i putem automatskih mernih stanice u okviru državnih mreža Republike Srbije i mreže Autonomne Pokrajine Vojvodine (APV). U Zrenjaninu se vrši kontrola kvaliteta vazduha u okviru mreže APV, na osnovu Ugovora koji su potpisali Institut za javno zdravlje Vojvodine i Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine. Rezultati analiza dostupni su na linku www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs/rs/подаци-о-квалитету-амбијенталног-ваз-16/.

Monitoring sadržaja sumpor dioksida

Izmerene srednje godišnje vrednosti sadržaja sumpordioksida u ambijentalnom vazduhu su ujednačene i kretale su se od 59 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (m.m. u Elemiru) do 61-62 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (m.mesta u Zrenjaninu) u 2020. godini. Izmerene vrednosti veće su od donje granice ocenjivanja, ali ne prelaze gornju granicu ocenjivanja 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. U Zrenjaninu nisu zabeležene dnevne 24-časovne vrednosti veće od dozvoljene, koja iznosi 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a koja sme da se prekorači najviše 3 dana u toku jedne kalendarske godine. Na grafikonu je prikazan trend sadržaja sumpor dioksida u ambijentalnom vazduhu praćen na 4 (5) identičnih mernih mesta u gradu i jednom mernom mestu u Elemiru za period od 2009-2020. godine.

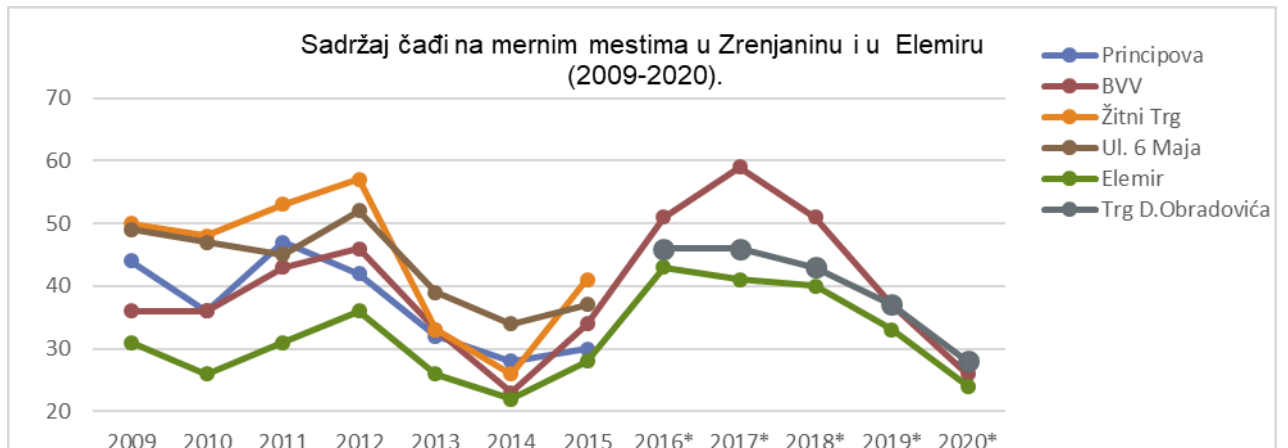
Grafikon 1

Monitoring sadržaja čađi

Monitoring sadržaja čađi vršen je do 2015. godine na 5 mernih mesta 12 meseci u godini, a od 2016. godine vrši se na tri merna mesta 6 meseci u toku godine. Vrednosti čađi pokazuju trend postepenog rasta od 2009-2012., a nakon toga blagog opadanja. Nakon 2014. godine registruje se ponovni trend rasta vrednosti do 2017. godine od kada se registruje trend pada vrednosti sadržaja. Na grafikonu 2 je prikazan trend saržaja čađi za period 2009. godina do 2020. godine

Grafikon 2

U 2020. godini srednje godišnje vrednosti čađi iznosile su 24 µg/m³ (m.m. Elemir), 28 µg/m³ (Trg D. Obradovića) i 26 µg/m³ (m.m. Bulevar V.Vlahovića).

Broj dana sa prekoračenom GV (graničnom vrednosti) od 50 µg/m³ tokom 2020. kreće se od 2 dana (m.m. Bulevar V.Vlahovića), 4 (MZ Elemir), do 9 dana (Trg D. Obradovića), što je značajno manje no 2019. Tokom 2019.vrednosti su bile od 33 dana-MZ Elemir, 55 dana-Trg D. Obradovića, do 113 dana-m.m. Bulevar V.Vlahovića.

Monitoring sadržaja suspendovanih čestica

Monitoring sadržaja ukupnih suspendovanih čestica vršen je do 2015. godine svakodnevno na 5 mernih mesta. Od 2016. godine, na osnovu Programa kontrole kvaliteta vazduha vrše se ispitivanja PM₁₀ na tri merna mesta 8 nedelja (56 dana) u godini. U toku 2020. godine merenje koncentracije suspendovanih čestica veličine 10 mikrometara (PM₁₀), vršeno je 56 dana na m.mestu Trg D. Obradovića i u Elemiru, a 112 dana na Bulevar V. Vlahovića.

Vrednosti su bile prilično ujednačene, (kao i tokom 2019.) i iznosile su za m.m. Trg D. Obradovića i Elemir 30 µg/m³, a za merno mesto Bulevar V. Vlahovića 29 µg/m³. Na sva tri merna mesta nisu prelazile maksimalno dozvoljenu srednju godišnju vrednost, (SGV=40 µg/m³), propisanu Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha, Sl. Glasnik RS 11/2010, 75/2010. Maksimalna dnevno izmerena vrednost iznosila je 44 µg/m³ (Trg D. Obradovića). Na svim mernim mestima nije zabeleženo prekoračenje dnevne MDV (maks.dozvoljene vrednosti). Inače dnevna granična vrednost ne sme se prekoračiti više od 35 puta u jednoj kalendarskoj godini.

Redovno merenje suspendovanih čestica ima veliki značaj za sagledavanje zagađenosti vazduha u urbanim sredinama. To su kompleksne mešavine čestica suspendovanih u vazduhu koji udišemo. One predstavljaju složenu mešavinu organskih i neorganskih materija i mogu imati različit hemijski sastav, što zavisi od izvora emisije. Čestice se direktno emituju u vazduh iz mnogobrojnih stacionarnih i mobilnih izvora.

U suspendovanim česticama (PM 10) praćen je sadržaj teških-toksičnih metala olova, kadmijuma, nikla i arsena. Sve vrednosti merene na 3 merna mesta, po 7 dana mesečno, su u okviru dozvoljenih dnevnih vrednosti. Nisu zabeležene vrednosti olova veće od graničnih vrednosti (GV).

Sadržaj benzo (a) pirena (BaP) u suspendovanim česticama praćen je tokom 8 nedelja (56 dana) na m.m. Bulevar V.Vlahovića i GV od 1 ng/m³ prekoračena je ukupno 24 dana, odnosno 43% dana tokom kojih je vršeno merenje.

Uvođenje automatskih stanica koje mogu vršiti merenja akreditovanim metodama i koje pružaju informacije o vrednostima zagađujućih materija u realnom vremenu ili vrlo brzo nakon uzorkovanja je od velikog značaja za građane, te svakako podržavamo tu inicijativu.

dr Saša Petković,
specijalista higijene

Načelnik centra za higijenu i
humanu ekologiju

v.d. direktora

dr Dubravka Popović

dr Predrag Rudan